

Latvijas Bankas noteikumu projekta "Privāto pensiju fondu statistisko datu un uzraudzības pārskatu sagatavošanas un iesniegšanas noteikumi" anotācija

Nosaukums	Privāto pensiju fondu statistisko datu un uzraudzības pārskatu sagatavošanas un iesniegšanas noteikumi
Dokumenta veids	Latvijas Bankas noteikumi
Izdošanas pamatojums	Privāto pensiju fondu likuma (turpmāk – Likums) 26. panta vienpadsmitā daļa, 36. panta devītā daļa un 40. panta vienpadsmitā daļa un Latvijas Bankas likuma 63. panta otrā daļa un 68. panta trešā daļa
Mērķis un būtība	<p>Latvijas Bankas uzdevumu veikšanai, tai skaitā finanšu tirgus un tā dalībnieku darbības uzraudzībai, nepieciešams saņemt statistiskos datus un uzraudzības funkciju veikšanai vajadzīgo informāciju, kura nav statistiskie dati (turpmāk kopā – dati), par pensiju fonda un tā reģistrēto pensiju plānu darbību.</p> <p>Likuma 36. panta devītā daļa un 40. panta vienpadsmitā daļa paredz Latvijas Bankas tiesības pieprasīt privātajam pensiju fondam sagatavot pārskatus par pensiju fonda un tā reģistrēto pensiju plānu darbību saskaņā ar Latvijas Bankas izdotajiem noteikumiem par šo pārskatu sagatavošanas un iesniegšanas kārtību uzraudzības funkciju veikšanai un statistikas datu apkopošanai, kā arī informācijas apmaiņai ar Likuma 49. pantā minētajām institūcijām un iestādēm, tai skaitā ar Eiropas Apdrošināšanas un aroda pensiju iestādi (turpmāk – EAAPI).</p> <p>Saskaņā ar Latvijas Bankas likuma pārejas noteikumu 3. punktu Latvijas Bankas un Finanšu un kapitāla tirgus komisijas (kuras tiesību pārņēmēja ir Latvijas Banka) līdz Latvijas Bankas likuma spēkā stāšanās dienai izdotie ārējie normatīvie akti, vadlīnijas un ieteikumi piemērojami līdz dienai, kad stājas spēkā attiecīgie Latvijas Bankas ārējie normatīvie akti, vadlīnijas vai ieteikumi, bet ne ilgāk kā līdz 2024. gada 31. decembrim.</p> <p>Ņemot vērā minēto, Latvijas Banka ir izstrādājusi noteikumu projektu "Privāto pensiju fondu statistisko datu un uzraudzības pārskatu sagatavošanas un iesniegšanas noteikumi" (turpmāk – noteikumu projekts), kas ar 2025. gada 1. janvāri aizstās pašlaik spēkā esošos Finanšu un kapitāla tirgus komisijas 2020. gada 31. marta normatīvos noteikumus Nr. 28 "Privāto pensiju fondu pārskatu sagatavošanas normatīvie noteikumi" (turpmāk – Noteikumi Nr. 28) un 2021. gada 30. novembra normatīvos noteikumus Nr. 161 "Privāto pensiju fondu informācijas sniegšanas normatīvie noteikumi" (turpmāk – Noteikumi Nr. 161).</p> <p>Noteikumu projekts nosaka:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) prasības un kārtību, saskaņā ar kuru privātais pensiju fonds sagatavo un iesniedz Latvijas Bankai pārskatus, kuri satur nepieciešamos datus, tai skaitā informācijas apmaiņai ar EAAPI; 2) ārvalstu valūtas atklātās pozīcijas aprēķināšanas kārtību; 3) pārskatu iesniegšanas termiņus; 4) nosacījumu, ka pārskatos iekļautie dati tiek glabāti pastāvīgi, ņemot vērā Latvijas Bankas likuma 68. panta trešajā daļā noteikto pilnvarojumu.

Salīdzinājumā ar Noteikumiem Nr. 28 un Noteikumiem Nr. 161 noteikumu projekts nosaka Latvijas Bankas uzdevumu veikšanai nepieciešamo datu saņemšanas kārtību, izmantojot paaugstinātas drošības sistēmu.

Salīdzinājumā ar Noteikumiem Nr. 28 noteikumu projekts paredz izmaiņas pārskatos, būtiski samazinot sniedzamo datu apjomu, ņemot vērā Latvijas Bankas rīcībā esošo informāciju un datu analītiskos rīkus. Piemēram, "Pensiju plāna ieguldījumu portfeļa pārskatā", apvienojot trīs pārskata daļas, kuras ietvēra informāciju par vērtspapīriem, izveidota viena daļa "Vērtspapīru pārskats", kurā finanšu instrumentus identificē pēc ISIN koda, bet gadījumos, kad vērtspapīriem nav piešķirts ISIN kods, – pēc emitenta identifikācijas numura saskaņā ar Eiropas Centrālās bankas uzturēto finanšu iestāžu sarakstu, lai vērtspapīru varētu sasaistīt ar emisijas informāciju. Papildus norādāma informācija par parāda vērtspapīru kopējo apjomu nominālvērtībā, bet par kapitāla vērtspapīriem – to skaits, kas ļaus izmantot publiski pieejamās cenas atlikumu aprēķinos. Tehniskas izmaiņas veiktas, pievienojot "Atsevišķu pensiju fonda bilances pārskata pozīciju izvērsumu" "Pensiju fonda bilances pārskatam".

Uzraudzības funkciju īstenošanas ietvarā pilnvērtīgākai privātā pensiju fonda sniegto pakalpojumu un darbības regulējošo prasību uzraudzībai, kā arī pensiju plānu dalībnieku struktūras analītikai, Latvijas Bankai nepieciešams iegūt detalizētākus datus, tāpēc noteikumu projekts paredz:

- 1) "Pensiju plāna neto aktīvu kustības pārskatā" atsevišķi norādīt izdevumus par līdzekļu turēšanu un pārvaldīšanu;
- 2) sagatavot jaunu ceturkšņa "Pārskatu par privātā pensiju fonda unikālo dalībnieku struktūru", kurš sniegs apkopotu informāciju par dalībnieku skaitu, kurus privātais pensiju fonds identificē neatkarīgi no personas dalības vienā vai vairākos pensiju plānos;
- 3) iesniegt atbilstoši zvērināta revidenta pārbaudītajam un apstiprinātajam gada pārskatam precizētus noteikumu projektā minētos pārskatus, kuru dati atšķiras no gada pārskata datiem;
- 4) "Pārskatu par pensiju plāna dalībnieku vecuma struktūru un dalības stāžu" papildināt ar jaunu dalībnieku vecuma grupu: 61–65 gadi;
- 5) "Pārskatu par pensiju plāna dalībniekiem" papildināt ar datu sniegšanu par dalībniekiem, kuri sasnieguši pensijas vecumu, un par veiktajām iemaksām dzimumu dalījumā, kā arī par dalībniekiem, kuri ir saņēmuši visu vai daļu no uzkrātā papildpensijas kapitāla.

Ņemot vērā EAAPI [Uzraudzības padomes 2023. gada 10. februāra lēmumu Nr. EIOPA-BoS-23-030](#) "Par EAAPI regulāras informācijas pieprasījumiem attiecībā uz aroda pensijas informācijas nodrošināšanu", kas būs piemērojams ar 2025. gada 1. janvāri, noteikumu projekts salīdzinājumā ar Noteikumiem Nr. 161 paredz papildu datu sniegšanu par atvasinātajiem finanšu instrumentiem (reizi ceturksnī) un par kopējo ieguldījumu uzņēmumiem, piemērojot caurskatāmības pieeju (reizi gadā). Lai nodrošinātu datu apmaiņu ar EAAPI atbilstoši tās pieprasītajai informācijai, Latvijas Banka tīmekļvietnes

	<p>(https://www.bank.lv) sadaļas "Tiesību akti" apakšsadaļā "XBRL Taksonomijas" būs pieejamas pārskatu veidnes, bet sadaļas "Darbības jomas" apakšsadaļā "Informācija par aroda pensijas kapitāla uzkrāšanu" – norādes to sagatavošanai.</p> <p>Noteikumu projekts nodrošina vienotu kārtību, kādā privātie pensiju fondi sagatavo un iesniedz pārskatus par savu un pensiju plānu darbību Latvijas Bankai, lai tā varētu veikt tiesību aktos tai noteikto uzraudzības funkciju saskaņā ar Likumu un saņemt statistiskos datus saskaņā ar Latvijas Bankas likumu.</p> <p>Noteikumu projekts pēc apstiprināšanas būs saistošs privātajiem pensiju fondiem.</p>
<p>Leģitīmais mērķis</p>	<p>Noteikumu projekta leģitīmais mērķis ir citu personu tiesību aizsardzība un sabiedrības labklājības nodrošināšana.</p> <p>Šo pamattiesību aizsardzību Latvijas Banka īsteno, nodrošinot finanšu tirgus uzraudzību, kurai ir vitāla nozīme finanšu sistēmas un ekonomiskajā attīstībā, iespējami pilnīgākajā veidā, lai veicinātu sabiedrības uzticēšanos finanšu tirgum un Latvijas Bankai kā konkrēto finanšu tirgus dalībnieku uzraugam, kas nodrošina konkrēto finanšu tirgus dalībnieku tiesisku un sabiedrības interesēm atbilstošu darbību.</p> <p>Nosakot tirgus dalībniekiem prasības un veicot prasību ievērošanas pārbaudes, Latvijas Banka nodrošina tai ar Likumu un Latvijas Bankas likumu noteikto pienākumu – aizsargāt privāto pensiju fondu shēmas dalībnieku intereses un veicināt finanšu tirgus ilgtspējīgu attīstību un stabilitāti – izpildi, kā arī pilda likumdevēja uzlikto pienākumu nodrošināt, ka līdzekļu pārvaldītāji sagatavo un iesniedz Latvijas Bankai datus.</p> <p>Savukārt leģitīmais mērķis – citu personu tiesību aizsardzība – tiek sasniegts, datu apstrādi veicot tādā veidā, kurš nodrošina to konfidencialitāti un attiecīgi aizsargā statistisko datu sniedzēju tiesības un tiesiskās intereses atbilstoši Padomes 1998. gada 23. novembra regulas (EK) Nr. 2533/98 par statistikas informācijas vākšanu, ko veic Eiropas Centrālā banka (turpmāk – Regula Nr. 2533/98), 18. apsvērumam, kas nosaka, ka konfidenciāla statistikas informācija, kas Eiropas Centrālajai bankai un valstu centrālajām bankām jāiegūst, lai izpildītu Eiropas Centrālās bankas uzdevumus, ir jāaizsargā, lai iegūtu un saglabātu statistisko datu sniedzēju uzticēšanos. Ņemot vērā nepieciešamību nodrošināt statistisko datu sniedzēju uzticēšanos Latvijas Bankai, Latvijas Banka statistiskos datus izmanto tikai Latvijas Bankas likumā noteikto Latvijas Bankas uzdevumu izpildei, t. sk. to uzdevumu izpildei, kuri ir saistīti ar Latvijas Bankas darbību Eiropas Centrālo banku sistēmā. Saskaņā ar Regulas Nr. 2533/98 8. panta 3. punktā noteikto Eiropas Centrālo banku sistēmas dalībniecēm ir jāveic visi vajadzīgie normatīvie, administratīvie, tehniskie un organizatoriskie pasākumi, lai nodrošinātu konfidencialas statistikas informācijas fizisko un loģisko aizsardzību.</p> <p>Noteikumu projekts nepieciešams, lai panāktu vienotu tirgus dalībnieku izpratni un pieeju Latvijas Bankai iesniedzamo pārskatu sagatavošanai un regulējošo prasību piemērošanai un lai Latvijas Banka varētu nodrošināt atbilstīgu uzraudzības funkciju veikšanu un sekot līdzi</p>

	regulējošo prasību ievērošanai, kā arī uzraudzīt, lai privātie pensiju fondi ievēro normatīvo aktu prasības.
Samērīgums	<p>Nosakot tirgus dalībniekiem vienotas prasības par Latvijas Bankai iesniedzamo pārskatu formu un saturu, kā arī ārvalstu valūtas atklātās pozīcijas aprēķināšanas kārtību, tiek nodrošināta vienota tirgus dalībnieku izpratne un pieeja regulējošo prasību interpretācijai un piemērošanai.</p> <p>Līdz ar to atbilstošākais veids, kā noteikt privātajiem pensiju fondiem vienotas prasības attiecībā uz Latvijas Bankai iesniedzamajos pārskatos iekļaujamo informāciju un ārvalstu valūtas atklātās pozīcijas aprēķināšanas kārtību, ir izdot tiem saistošus noteikumus. Citas alternatīvas jautājuma noregulēšanai un vienotu prasību noteikšanai nebūtu efektīvas un nesasniegtu izvirzīto mērķi, jo nenodrošinātu vienveidīgu regulējuma piemērošanu un noteikta apjoma un kvalitātes informācijas atklāšanu Latvijas Bankai iesniedzamajos pārskatos, lai Latvijas Banka nodrošinātu tai deleģēto uzraudzības funkciju veikšanu.</p> <p>Izraugoties piemērotāko līdzekli leģitīmā mērķa sasniegšanai, Latvijas Bankas vērtējumā nebūtu atbilstoši izdot, piemēram, zemāka līmeņa normatīvos aktus, kuri nebūtu tirgus dalībniekam juridiski saistoši. Vienlaikus ar noteikumu projektu tiek noteiktas prasības, kuru izpildi Latvijas Bankai uzraudzības ietvaros ir tiesības kontrolēt un nepieciešamības gadījumā par konkrētu prasību pārkāpumu piemērot tirgus dalībniekam korektīvos pasākumus vai sankcijas.</p> <p>Noteikumu projekts kopumā un tajā ietvertās tiesību normas atbilst samērīguma principam, jo:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) ar noteikumu projekta prasību ieviešanu tiek sasniegts leģitīmais mērķis (citu personu tiesību un sabiedrības labklājības aizsardzība); 2) nav alternatīvu līdzekļu, kas sasniegtu leģitīmo mērķi tādā pašā kvalitātē; 3) sabiedrības ieguvums būs lielāks par noteikumu projektā ietverto papildu slogu un resursu ieguldījumu, kas konkrētajam tirgus dalībniekam varētu rasties ar uzliktajiem pienākumiem.
Spēkā stāšanās	2025. gada 1. janvāris.
Ietekme uz Latvijas Bankas budžetu	Noteikumu izdošana nerada ietekmi uz Latvijas Bankas budžetu.
Administratīvā sloga un izmaksu novērtējums (tirgus dalībniekiem)	<p>Noteikumu projektā ietverto prasību izdošana jaunā redakcijā, jo ir mainījies šādu noteikumu izdošanas tiesiskais pamats, nerada papildu administratīvo slogu tirgus dalībniekiem, uz kuriem ir attiecināmas noteikumu projekta prasības.</p> <p>Papildinājumi pārskatos un ceturkšņa pārskats par pensiju fonda unikālo dalībnieku vecuma struktūru, kā arī papildu datu sniegšana EAAPI regulārās informācijas pieprasījumu ietvaros, kas saistīti ar detalizētākas informācijas sniegšanu par pensiju plāna dalībniekiem un darījumiem ar pensiju plāna līdzekļiem, prasītu nelielu papildu resursu pirmo pārskatu</p>

	sagatavošanas posmā. Administratīvais slogs, kas būtu saistīts ar papildu datu ziņošanu Latvijas Bankai, ir nebūtisks.
Saistītie dokumenti	<p>Ar noteikumu projektu saistītie dokumenti:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Likums; 2) Latvijas Bankas likums; 3) Noteikumi Nr. 28; 4) Noteikumi Nr. 161; 5) Latvijas Bankas 2022. gada 24. oktobra noteikumi Nr. 226 "Noteikumi par elektronisko informācijas apmaiņu ar Latvijas Banku"; 6) Latvijas Bankas 2023. gada 27. novembra noteikumi Nr. 256 "Fonda kopējā riska un riska darījumu apmēra ar darījumu partneri aprēķināšanas noteikumi"; 7) Finanšu un kapitāla tirgus komisijas 2020. gada 31. marta normatīvie noteikumi Nr. 35 "Privāto pensiju fondu gada pārskata sagatavošanas normatīvie noteikumi"; 8) Latvijas Bankas noteikumu projekts "Kredītiestāžu, ieguldījumu brokeru sabiedrību, ieguldījumu pārvaldes sabiedrību un privāto pensiju fondu gada pārskatu un konsolidēto gada pārskatu noteikumi"; 9) Latvijas Bankas noteikumu projekts "Valsts fondēto pensiju shēmas ieguldījumu plānu un privāto pensiju fondu pensiju plānu gada pārskata noteikumi"; 10) Latvijas Bankas 2022. gada 12. septembra noteikumi Nr. 218 "Statistisko datu par kredītiestāžu un citu monetāro finanšu iestāžu finansiālo stāvokli (MBP) sagatavošanas un iesniegšanas noteikumi"; 11) EAAPI Uzraudzības padomes 2023. gada 10. februāra lēmums Nr. EIOPA-BoS-23-030 "Par EAAPI regulāras informācijas pieprasījumiem attiecībā uz aroda pensijas informācijas nodrošināšanu".
Saskaņošana ar Eiropas Centrālo banku	Noteikumu projekts nav jāsaskaņo ar Eiropas Centrālo banku.
Saskaņošana ar citām publiskām un privātām personām	<p>Noteikumu projekts tiks publicēts Latvijas Bankas tīmekļvietnes www.bank.lv sadaļas "Tiesību akti" apakšsadaļā "Sabiedrības līdzdalība", un par to būs iespējama sabiedrības līdzdalība.</p> <p>Vienlaikus par noteikumu projektu un notiekošo sabiedrības līdzdalību individuāli tiks informēta Latvijas Finanšu nozares asociācija un privātie pensiju fondi. Pēc sabiedrības līdzdalības noslēguma noteikumu projekts tiks iesniegts izskatīšanai Latvijas Bankas konsultatīvās finanšu tirgus padomes sēdē.</p>
Saskaņošanas rezultāti	Tiks aktualizēts pēc sabiedrības līdzdalības noslēguma.